

РОЗДІЛ I

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ, ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ФАХІВЦІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

УДК [378.011.3-051:378]:37.015.31

В.І. Цина, м. Полтава

e-mail: ajut@gmail.com

Я.Г. Ботвинко, м. Полтава

e-mail: pnpu29@gmail.com

ПОНЯТТЯ ТА ФОРМИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ДО ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті розглядається поняття, визначаються та характеризуються форми індивідуалізації процесу підготовки майбутніх викладачів вищої школи до виховної діяльності. Індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки визначається, як засіб сприяння розвитку кожним студентом своїх унікальних здібностей, націлювання на висококваліфіковану підготовку до професійної діяльності. Аналізуються головні цілі, критерії індивідуалізації їхньої професійно-педагогічної підготовки.

Ключові слова: індивідуалізація, форми, підготовка, майбутні викладачі.

Abstract. The article considers the concept, defines and characterizes the forms of individualization of the process of preparation of future teachers of higher education for educational activities. Individualization of professional and pedagogical training is defined as a means of promoting the development of each student's unique abilities, targeting highly qualified training for professional activities. The main goals, criteria of individualization of their professional and pedagogical training are analyzed.

Keywords: individualization, forms, training, future teachers.

Постановка наукової проблеми. Пріоритети розбудови національної системи професійної освіти висувають вимоги до змісту цього важливого напрямку діяльності, адже від якості підготовки викладачів закладів вищої освіти (ЗВО) залежить фаховий рівень конкурентоздатних професіоналів різних сфер діяльності. На сучасному етапі створені правові засади підготовки фахівців, що відображено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Указах Президента України «Про забезпечення дальшого розвитку вищої освіти в Україні» від 25 вересня 2008 року; «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» від 30 вересня 2010 року; Концептуальних засадах та напрямках розвитку вищої освіти в Україні (роз'яснення Міністерства юстиції України) від 14 жовтня 2011 року та ін. Однак недостатньою, на нашу думку, висвітлюється проблема забезпечення індивідуалізації процесу підготовки фахівців вищої школи загалом та формування їхньої готовності до виховної діяльності в умовах сучасного закладу вищої освіти зокрема.

Мета нашого дослідження – розкрити поняття та визначити й охарактеризувати форми індивідуалізації процесу підготовки майбутніх викладачів вищої школи до виховної діяльності.

Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти питання щодо забезпечення індивідуального підходу в освітній діяльності закріплені нормативними документами. Так вказані освітні закони передбачають реалізацію процесу індивідуалізації навчання через закріплення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, індивідуального навчального плану тощо. Перспективні шляхи модернізації вищої освіти стають предметом вивчення В. Кременя [5]. Індивідуальний підхід до підготовки майбутніх педагогів закріплений у науковій розвідці Л. Андрощук (щодо майбутніх учителів хореографії [1]. У своїх статтях В. Єремєєва, розглядає процес індивідуалізації як перспективного способу створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів [2]. Системний процес індивідуалізації підготовки педагогічних працівників досліджує Н. Прасол [6]. Проте ми стверджуємо, що обраний нами аспект дослідження щодо характеристики форм індивідуалізації процесу підготовки майбутніх викладачів вищої школи до виховної діяльності не ставав об'єктом окремого вивчення.

Виклад основного матеріалу. Головною умовою індивідуалізації підготовки майбутніх викладачів сучасних ЗВО, на нашу думку, є те, що перед науково-педагогічним колективом постають такі завдання: озброєння студентів системою спеціальних знань, умінь, навичок та формуванням готовності до цього виду діяльності [6, с. 154]. Тому розв'язання завдань щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх науково-педагогічних працівників передбачає індивідуалізацію системи виховної роботи та навчального процесу в умовах сучасних ЗВО.

Індивідуалізація традиційно розглядається як один з видів професійно-педагогічної діяльності, тому особливого значення у ході її дослідження набуває застосування основних положень системного підходу як способу пізнання фактів, явищ, процесів, згідно з якими людина розглядається як динамічна система, що постійно розвивається, змінюється, набуває нових особистісних та індивідуальних якостей, яка забезпечує широкі можливості соціальної та професійної адаптації [6, с. 156].

Варто вказати про відсутність єдиного уніфікованого підходу для тлумачення конструкту «індивідуалізація освітнього процесу». На думку Н. Прасол, «...в традиційній системі освіти показує, що й до цього часу відсутній єдиний підхід до розкриття сутності та тлумачення понять «індивідуалізація навчального процесу», «індивідуальний підхід», «індивідуальна робота», «індивідуальний підхід», «індивідуальна робота» [6, с. 157]. Індивідуалізація навчання визначається як планування та здійснення навчання відповідно до індивідуальних особливостей учнів. Вона передбачає пристосування форм і методів педагогічного впливу до індивідуальних особливостей кожного школяра, студента задля забезпечення розвитку особистості. Індивідуальний підхід створює найбільш сприятливі можливості для розвитку пізнавальних сил, активності, нахилів і обдарувань кожного учня.

Індивідуалізація є одним з провідних принципів педагогічної діяльності: вона полягає в гнучкому використанні педагогами інтегрованої та різноманітної системи засобів, форм, методів та прийомів навчально-виховної роботи, яка враховує цілісну картину індивідуального розвитку кожного: це вибір різних форм, методів, засобів і прийомів активізації навчально-пізнавальної діяльності кожного студента у процесі виховної діяльності. Студенти, працюючи індивідуально, постійно зустрічатимуться з інформацією, яка має безпосереднє відношення до їхньої майбутньої спеціальності, відповідно будуть достатньою мірою вмотивованими і матимуть досить міцний стимул до виконання поставлених завдань. Процес навчання у вищій школі має бути спрямований на створення умов для забезпечення індивідуального розвитку кожного студента, сприяння успішному навчанню, максимальному розвитку його здібностей та обдарувань у процесі підготовки майбутніх викладачів вищої школи до виховної діяльності.

**Сучасні технології підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій,
педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва:
теорія, досвід, проблеми**

Індивідуалізація професійно-педагогічної підготовки не дозволяє нівелювати розходження між студентами, сприяє розвитку кожним студентом своїх унікальних здібностей, націлює на висококваліфіковану підготовку до професійної діяльності.

Висновки. Таким чином, головними цілями, критеріями індивідуалізації професійно-педагогічної підготовки є:

- підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки, створення системи освіти, що забезпечує кожному студенту максимальний розвиток можливостей та здібностей;
- розробка реальної системи правоосвітньої та правовиховної роботи в ЗВО;
- демократизація навчально-виховного процесу, ліквідація однаковості в навчанні, надання студентам волі вибору елементів освітньої діяльності;
- створення умов для навчання і виховання, адекватних індивідуальним особливостям і оптимальних для різнобічного загального розвитку студентів;
- формування і розвиток індивідуальності, самостійності і творчого потенціалу особистості майбутнього вчителя.

Список використаних джерел:

1. Андрощук Л.М. Формування індивідуального стилю діяльності майбутнього вчителя хореографії: Дис. канд. наук: 13.00.04. Полтава, 2009. С. 4.
2. Єремєєва В.М. Індивідуалізація як перспективний спосіб створення технологічних систем професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 210-230.
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Кремень В.Г. Освіта і наука України. Шляхи модернізації. Київ: Грамота, 2003. С. 11.
6. Прасол Н.О. Індивідуалізація професійної підготовки майбутніх учителів. *Науковий вісник МДУ імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки*. Вип. 1.31. С. 152-157.

УДК 378.015.3:159.923:[37.091.12.011.3-051]

О.Г. Видра, м. Чернігів
e-mail: vidrik7@gmail.com
С.А. Мнівець, м. Чернігів
e-mail: sonia.soroka9@gmail.com

**ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ПРОКРАСТИНАЦІЇ У НАВЧАННІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ**

Анотація. У статті розкриваються результати дослідження психологічних причин прокрастинації під час навчання студентами – майбутніми учителями трудового навчання і технологій. Виявлено, що найбільшою схильністю або причиною, яка провокує прокрастинацію студентами, є недооцінка готовності до виконання завдань. Це проявляється у схильності прокрастинувати через оцінку завдань як складних, тривалих, неважливих, а також в особистісній нестабільності, необхідності у підтримці або контролі, недооцінці часу та власних ресурсів для виконання справи.

Отримані результати дозволили підібрати та рекомендувати прийоми і методи запобігання та подолання прокрастинації викладачам, кураторам, студентам. Зокрема запропоновано впровадити ідею навчального тайм-менеджменту, що зараз розробляється у подальшому дослідженні.

Ключові слова: прокрастинація, воля, локус суб'єктивного контролю, інтернальність.